

Barn som pårørende

Versjon: 1.1 ID: 101491
Gyldig fra: 03.04.2012 Forfatter: Mari S Seierstad (Leder (adm))
Revisjonsfrist: 03.04.2013 Godkjent av: Tove Nordli Selnes

1. Hensikt

- Å sikre risikoutsatt barn og unge tidlig hjelp i forbindelse med foreldres sykdom, skade eller avhengighet.
- Å sette barn og foreldre bedre i stand til å mestre situasjonen når foreldre opplever psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade.
- Å sikre at alt helsepersonell i Stange kommune ivaretar barn når foreldrene har psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller somatisk skade eller sykdom.
- Å sikre nødvendig samarbeid mellom fagpersoner og instanser.

2. Omfang

- Prosedyren gjelder alt helsepersonell i Stange kommune som yter helsehjelp i tilknytning til psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade.
- Alt helsepersonell har en selvstendig plikt til å ivareta barn som pårørende.
- Plikten er særlig knyttet til helsepersonell med ansvar for pasientens behandling.

3. Ansvar for prosedyren

- Kommunalsjef for helse og omsorg har ansvar for at prosedyren utarbeides og følges opp.
- Rådmannen ved kommunalsjef for helse og omsorg godkjenner prosedyren

4. Definisjoner

"Barn som pårørende" brukes om barn av pasienter med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig sykdom eller skade. Begrepet skal tolkes vidt og uavhengig av formalisert omsorgssituasjon. Lovbestemmelsen gjelder for mindreårige barn under 18 år og gjelder både biologiske barn, stebarn, fosterbarn, adoptivbarn og andre.

Begrepet "foreldre" omfatter alle som er omsorgsansvarlige for barn, det være seg biologiske foreldre, adoptivforeldre, fosterforeldre, steforeldre og andre som har et omsorgsansvar.

5. Arbeidsbeskrivelse

Leders ansvar

Virksomhetsleder har ansvar for at plikten til å ivareta barn som pårørende er innarbeidet i de ansattes arbeidsoppgaver og at det er utarbeidet rutiner som ivaretar denne plikten. Dette innebærer praktisk tilrettelegging av ansvar, at de ansatte har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utføre arbeidet. Bameansvarlig i kommunen er psykologen i familiehjelpa for førskolebarn.

Helsepersonells ansvar

Helsepersonell har tre hovedoppgaver for å ivareta barn som pårørende. Det er for det første å kartlegge om pasient/bruker har barn og/eller er omsorgsansvarlig for barn, for det andre å kartlegge barns behov for informasjon og oppfølging og for det tredje og iverksette nødvendige tiltak i form av informasjon og oppfølging.

Premissene for disse oppgavene er hjelp til foreldre for å ivareta barna sine, samarbeid rundt familier og arbeid innenfor taushetsplikten.

De tre hovedoppgavene beskrives i korthet her. For nærmere informasjon vises til vedlagte guide.

Avklare om pasienten har barn eller er omsorgsansvarlig for barn – den akutte kartleggingen.

Så tidlig som mulig i pasientforløpet skal det avklares om pasienten har barn, eller har nær omsorg for barn. Kartleggingen dokumenteres i pasientens journal.

For kartlegging av barnas behov brukes skjema "Kartlegging av barn 0 – 18 år når foreldre eller andre nære omsorgspersoner, mottar helsehjelp". Kartleggingsskjema lagres i pasientens journal.

I akutte tilfelle informeres viktige omsorgspersoner om hva som har skjedd. Slik informasjon skal kun gis etter samtykke. Dersom kartleggingen avdekker at barnets aktuelle omsorgssituasjon ikke er god nok, må akuttjenesten i barnets hjemkommune varsles (barnevern, politi).

Alarmtelefon for barn og unge er 111116. Denne kan brukes alle dager, døgnet rundt.

Kartlegging av barnas behov for informasjon og oppfølging. Kartlegging av barnas behov for informasjon og oppfølging gjøres gjennom samtale med pasient, ledsager og/eller andre. Kartleggingen omfatter også informasjon om aktuelle hjelpetiltak. Samtale med andre enn barnets foresatte og eventuell informasjon og oppfølging av barnet, skal kun skje etter samtykke. Etter kartleggingen skal helsepersonell, på selvstendig grunnlag, vurdere om barna er godt nok ivaretatt, om det foreligger grunnlag for unntak fra taushetsplikten, om barnet trenger helsehjelp eller om det skal sendes bekymringsmelding til barneverntjenesten. Vurderingene dokumenteres i pasientens journal.

Dersom du er i tvil om barnets/barnas omsorgssituasjon er god nok, drøft din bekymring med nærmeste leder eller en kollega. Du kan også kontakte barneverntjenesten for rådgivning.

Tiltak – gi informasjon og oppfølging.

Tiltak skal medvirke til at barnet forstår det som skjer, kjenner seg trygg og inkludert, samt får hjelp til å mestre hverdagen. Informasjon og oppfølging skal tilpasses barnets individuelle forutsetninger. Tiltak skal, så langt det er mulig, gjennomføres i samarbeid med foreldre. Igangsatte tiltak og vurdering om behov for videre oppfølging, dokumenteres i pasientens journal.

Naturlige samarbeidspartnere internt i Stange kommune, er helsestasjonen, skolehelsetjenesten og barneverntjenesten.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten kan nås på telefon 62 58 67 00 på dagtid, hverdager, i tidsrommet 08.30- 14.30. Sentralbordet der har oversikt over hvem som er helsesøster på de ulike helsestasjonsdistrikt samt ansvarlig helsesøster på de ulike skolene. De vil derfor kunne være behjelpelig med å formidle kontakt.

Helsestasjon/ skolehelsetjenesten kan gå inn med individuelle samtaler med barnet, kartlegge barnets informasjonsbehov og være en trygg og støttende voksenperson for barnet i en kanskje vanskelig tid. Tjenesten samarbeider med andre instanser og kan ved behov henvise barnet videre.

For barn av innvandrere/ flyktninger vil helsesøster for flyktninger være en ressursperson som kan yte samme type hjelp. Hun har god kunnskap om kulturforskjeller og bruk av tolk i samtalen med både barn og voksne. Helsesøster for flyktninger nås på samme telefonnummer.

Barnevern. Barneverntjenesten kan nås på vakttelefon alle hverdager 08:30-15:00 på telefonnummer 905 42 305 eller ved å ringe kommunens sentralbord 62 57 35 00.

Barneverntjenesten kan gi råd og veiledning i saker der man er usikker på om barnets/barnas omsorgssituasjon er godt nok ivaretatt. Man kan drøfte en sak anonymt eller med samtykke fra foresatte. Barneverntjenesten skal først og fremst gi hjelp og støtte til foreldrene slik at de selv kan gi sine barn god omsorg. I samarbeid med foreldrene kan barneverntjenesten iverksette ulike hjelpetiltak i familien. Barneverntjenesten gir også mulighet til å plassere barn utenfor hjemmet når forholdene er slik at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadet.

Ansvar/myndighet

Alt helsepersonell har en selvstendig plikt til å ivareta barn som pårørende og dokumentere hvordan dette har blitt gjort, når de er i kontakt med voksne som er foreldre eller har et nært omsorgsansvar for barn.

6. Referanser

- § 10a. Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som pårørende og § 25, tredje ledd. Opplysninger til samarbeidende personell

Rundskriv IS-5/2010. Barn som pårørende. Helsedirektoratet.

7. Vedlegg

- Prosedyre for å innhente samtykke
- Skjema for "kartlegging av barn 0 – 18 år når foreldre eller andre nære omsorgspersoner mottar helsehjelp
- Samtykkeskjema for å gi informasjon.
- Samtykkeskjema for "Samtykke til oppfølging av mitt barn".

Relatert

- Prosedyre "Fra bekymring til handling"
- Prosedyre "Fra bekymring til melding"

Relaterte dokumenter

[Fra bekymring til handling - barn og unge](#)

[Fra bekymring til melding til barnevernet](#)

[Prosedyre for innhenting av samtykke](#)

Vedlegg:

Guide_til_kartlegging_og_oppfølging_av_barn_som_pårørende.doc: [guide til kartlegging og oppfølging av barn som pårørende](#)
~\$rtlegging_av_barn_0-18_år.doc: [kartlegging av barn 0-18 år](#)

Samtykke_til_oppfølging_av_mitt_barn.pdf: [samtykke til oppfølging av mitt barn](#)

Samtykke_til_å_gi_informasjon_barn_som_pårørende.pdf: [samtykke til å gi informasjon](#)